

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 2

Fylke: Buskerud

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Norderhov

Emne: Transport av høy

Bygdelag: Kirkebygda

Oppskr. av: Jan Berggrav

Gard: Sandsæter

(adresse): Rødes v. 97, Nordstr. høgda G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Nei

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke): Etter bonde Alfred Sandsæter, 70 år, Norderhov.

SVAR

1. Før i tida bar de gjerne høyet inn på mindre gårder oghusmannsplasser, det gjorde de sjelden på de større. Før slo de utmarka og, men det er det slutt med. Det gikk av bruk før mi tid.

2. Før bar de høyet til hesjen, nå har de fleste sleperive. Det første de brukte var børsvolk, seinere ble det tau. Etter de brukte de bærabårer og sloe (to hjuls slede). Det var ikke noe bestemt om hvordan en skulle lesse på en sloe.

Børsvolken var laga av tynn fin ungbjørk. Den hadde ei løkke i den tynneste enden som en trakk tjukkenden gjennom. Høybøra bærer en slik at en har tauet over skuldra, og han som bar, fikk gjerne hjelp til å reise seg, da stod hjelpesmannen bak. Noen arbeidsdeling å snakke om, husker jeg ikke, men ungene var med.

Den bærabåren de brukte, så ut som en stege, men den var breiere - helst 3 meter lang, med brett tvert over; brett var det alltid. Både voksne og unger bar denne båren.

3. Høyet kjørte en hjem om sommeren, det var sjelden så lang vei at en trengte vente til vinteren.

4. Den kjøredoningen en brukte før i tida, var for det meste hjulsleden. Nå er det alminnelig fire-hjuls høyvogn, og flere har fått høysvans (til traktor). Hjulsledan var bortimot 2,5 meter, høyvogna er omtrent 3 meter. Hjulsledan hadde hjul foran og meier bak. Skoning hadde den ikke, en hogg bare ned ei buske når meiene var utslitne. Ja, høyvogna ble ikke brukt til noe anna, - det var ikke noe anna å bruke den til.

Grinden på høyvogna kalles hekk. Jeg kan ikke huske at den er blitt noe forandra. For å holde høyet på vogna, brukte de en bendestong.

Siste lasset skulle være stort, ble det lite, ble neste året dårlig. Siste bandet måtte heller ikke ligge lenge på kniven, da ble det dårlig tørk. - Alt sammen ble skrappt sammen, de trengte det de kunne få.

Lasset ble festa med stang. Vi har ikke noe ord for festinga. Noe bestemt forhold mellom høystakken og lasset og mellom sommerlass og vinterlass har jeg ikke hørt om. - Vi brukte en hest før høysleden.

5. Fellesslått hadde vi ikke. De kjørte hjem høyet fra utslåttene når føret var bra.

6. Om vinteren brukte de slede til transporten. Da hadde hesten truger.